

ห่มหมอก กอดหนาว ดูดาวบนถ้ำสมรภูมิ...
ณ สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าในพระราชดำริ

สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าฯ !!!

สมรภูมิที่พลิกผัน กลับลากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ไม่ควรพลาด

เรื่องและภาพ: ภาณุพล จังคศิริ

ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า ในพระราชดำริ
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

บ้านร่มเกล้าที่มีร่องรอยประสบการณ์ของสงครามที่ยุติลงเมื่อปี พ.ศ. 2531 พอมาถึงปัจจุบันนี้ บ้านร่มเกล้าแห่งนี้ได้กลับกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่รอให้นักเดินทางได้ค้นหากับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในฝัน ที่สามารถขึ้นไปชมหมอก กอดหนาว ดูดาวบนภู

หากพูดถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก หลายท่านอาจนึกถึง อุทยานแห่งชาติ ภูหินร่องกล้า เป็นอันดับแรก แต่จะมีใครทราบอีกหรือไม่ว่า ในจังหวัดพิษณุโลกนี้ยังมีสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่มีความสวยงามในเรื่องของ วิถีชีวิตและบรรยากาศ มีประวัติศาสตร์ที่น่าค้นหา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าศึกษาหาความรู้ด้านพรรณไม้นานาชนิด อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์พรรณไม้ชนิดต่างๆ เพื่อไม่ให้สูญพันธุ์อีกด้วย สถานที่ดังกล่าวมานี้คือ **สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าในพระราชดำริ** แห่งนี้เอง

หากย้อนอดีตกลับไปประมาณ 20 ปีก่อน พื้นที่บริเวณบ้านร่มเกล้า เป็นยุทธภูมิแห่งสมรภูมิเลือด เนื่องจากเกิดความขัดแย้งกัน กรณีถือครองเส้นเขตแดนไทย - ลาว ด้วยต่างถือเงื่อนไขเรื่องเขตแดนต่างฉบับกัน เกิดเป็นตำนานเศร้าแห่งการสูญเสียขึ้น ณ ที่นี้ เมื่อได้มีการเจรจาหยุดยิงในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 จึงได้ถอนทหารออกห่างกันเป็นระยะ 3 กิโลเมตรมาจนถึงปัจจุบัน และเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2542 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ภูเขากู่เมี่ยง และภูสอยดาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริเมื่อทอดพระเนตรเห็นสภาพป่าถูกทำลาย จึงทรงมีพระราชดำริให้องค์การสวนพฤกษศาสตร์ดำเนินการจัดตั้งศูนย์รวมพรรณไม้ขึ้น โดยมีพระราชประสงค์เพื่อพลิกฟื้นผืนป่าให้กลับมามีชีวิตเดิม อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนราษฎรบ้านร่มเกล้าและหมู่บ้านข้างเคียง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าฯ ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณแนวสันเขาส่วนปลายของเทือกเขาภูสอยดาว และอยู่ห่างจากตัวอำเภอชาติตระการประมาณ 80 กิโลเมตร มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร และมีเนื้อที่ 1,385 ไร่ เป็นสวนพฤกษศาสตร์สาขาอีกแห่งหนึ่งขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมพรรณไม้ภาคเหนือตอนล่าง และศูนย์อนุรักษ์พรรณพืชประจำถิ่น

อีกทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนท่ามกลางขุนเขา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เพื่อการศึกษาวิจัยด้านพฤกษศาสตร์ ซึ่งภายในได้จัดแบ่งพื้นที่ไว้อย่างเป็นสัดส่วน โดยมีจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงาม จุดชมนก ลานกางเต็นท์ เส้นทางศึกษาทางธรรมชาติ และโรงเรือนจัดแสดงพรรณไม้ประจำถิ่น ไม้หายากและใกล้สูญพันธุ์ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อรอให้ทุกท่านไปศึกษาและเยี่ยมชม

ผมได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้าร่วมกับทีมสำรวจช่วงเดือนกุมภาพันธ์ หลังเสร็จภารกิจ การออกสำรวจและเก็บตัวอย่าง ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล เราออกเดินทางจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าถ้ำผา ท่าพลประมาณ 9 โมงเช้า มุ่งสู่เขตอำเภอชาติตระการ ไปตามเส้นทาง 1237 ผ่านตำบลบ่อภาคมาต่อเส้นทาง 1268 เข้าสู่บ้านร่มเกล้า เรามาถึงสวนฯ ประมาณ 5 โมงเย็น อากาศเย็นสบาย และมีฝนตกลงมาต้อนรับอย่างไม้อัดสาย ทำให้ เย็นวันนั้นเราทำได้เพียงแค่เก็บของเข้าที่พักเท่านั้น

อาคารสำนักงาน

ห้องสมุด

ลานชมวิวน้ำสำนักงาน

กลุ่มโรงเรือนจัดแสดง

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

สร้อยสยาม
Bauhinia siamensis K. & S. S. Larsen

รองเท้านารีอินทนนท์
Paphiopedilum villosum (Lindl.) Stein

เช้าวันรุ่งขึ้น ผมตื่นแต่เช้าด้วยความหวังว่าจะได้เห็นแสงอรุณยามเช้าส่อง แทรกขึ้นมาจากม่านไอหมอกที่ลอยพลิวไหว ไหลตามปลายยอดไม้ แต่ก็ไม่ได้เป็นไป อย่างที่คาดหวังไว้ สายฝนยังคงโปรยปรายลงมาไม่ขาดสาย จนกระทั่งเวลาประมาณ 9 โมงเช้า สายฝนเริ่มเบาบางลงจนเหลือเป็นแค่ละออง ทำให้ผมไม่รีรอที่จะออกไป สะพายกล้องท่องสวนและเก็บภาพบรรยากาศตามที่ต่างๆ มาฝากกันครับ ในครั้งนี้ ได้พี่นาวัน อินทกุลและพี่สายัณต์ แก้วบุญเป็นผู้นำชมสวนฯ สำหรับสถานที่แรกผมขอ แนะนำ ห้องสมุดทางพฤกษศาสตร์ซึ่งภายในประกอบไปด้วยหนังสือหลากหลาย ประเภททั้งด้านวิชาการและทั่วไปให้เลือกอ่านกัน ท่านสามารถหาความรู้ด้านพันธุ์ไม้ ชนิดต่างๆได้จากที่นี่อย่างแน่นอนครับ และเมื่อเดินไปยังฝั่งตรงข้ามกับสำนักงาน จะพบกับจุดชมวิวน้ำ ซึ่งบริเวณนี้เราจะได้ดื่มด่ำกับความงามของทะเลหมอกที่ล่องลอย ผ่านไปตามยอดไม้ นุ่มนวลดุจดังสายน้ำไหลผ่านไปตามลำธาร ทำให้เรารู้สึกผ่อนคลาย อารมณ์ที่เหนื่อยล้าให้กลับมาสดชื่นได้ดีทีเดียว ถัดจากนั้นไปอีกประมาณ 30 เมตร เป็นโรงเรือนที่จัดแสดงความหลากหลายทางชีวภาพของสังคมพืชในป่าแต่ละชนิดไว้

โดยจัดรวบรวมทั้งพันธุ์ไม้หายากที่ใกล้สูญพันธุ์ เช่น รองเท้านารีอินทนนท์ และพืชถิ่นเดียวอย่างสร้อยสยามที่ไม่สามารถพบเห็น ที่ไหนได้นอกจากจังหวัดพิษณุโลกที่นี่เพียงแห่งเดียว ถัดไปอีกนิดเราก็จะพบกับเส้นทางศึกษาธรรมชาติ แต่น่าเสียดายที่ฝนตก และด้วยเวลาที่ค่อนข้างจำกัดผมจึงไม่ได้เดินลงไปครับ

เมื่อขับรถขึ้นไปตามเส้นทางอีกประมาณ 1.5 กิโลเมตรเราก็พบกับลานกางเต็นท์ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับความเย็นของอากาศได้เป็นจำนวนมาก ถัดขึ้นไปจากลานกางเต็นท์อีกประมาณ 1 กิโลเมตร เราพบจุดชมวิวอีกจุดหนึ่งซึ่งมีความงดงามไม่แพ้จากจุดแรกเลยครับ และหากเดินชมรอบๆ บริเวณนี้ ก็มีบึงเกอร์เก่าสมัยเมื่อยี่สิบปีก่อนเรียงรายอยู่หลายจุด เมื่อดื่มด่ำกับบรรยากาศสักพักก็ถึงเวลาที่ผมต้องเดินทางกลับสู่จังหวัดเชียงใหม่ครับ

แม้การเดินทางในครั้งนี้อาจจะพบกับอุปสรรคบ้าง ทั้งด้านสภาพอากาศที่ไม่ค่อยจะเป็นใจและระยะเวลาเดินทางท่องเที่ยวที่ค่อนข้างน้อย แต่ก็ทำให้ผมได้พบกับความสวยงามที่น่าประทับใจของสถานที่แห่งนี้ แต่เนื่องจากในครั้งนี้ผมยังไม่ได้มีโอกาสดูดาวบนภู **แน่นอนครับ!!!** ผมจะต้องหาโอกาสกลับไปอีกครั้งอย่างแน่นอน

หากท่านใดกำลังมองหาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงามอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก ผมขอแนะนำสวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าฯ ที่ยังคงรอให้ท่านไปค้นหาความรู้ และความสวยงามที่ซ่อนอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ ได้ชมทะเลหมอกสวยๆ และอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี ดังสโลแกน **“หม่มหมอก กอดหนาว ดูดาวบนภู”** ที่นายปรีชา เรืองจันทร์ อดีตผู้ว่าจังหวัดพิษณุโลกตั้งไว้ รับรองไม่ผิดหวังอย่างแน่นอนและแน่นอนครับ

ลานกางเต็นท์

หลุมบึงเกอร์

ทิวทัศน์ระหว่างทาง

รายละเอียดที่พัก การเดินทาง และข้อมูลเพิ่มเติม
สอบถามได้ที่สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้าฯ โทร
0-5531-6713 ต่อ 104 - 105, 08-9851-4739